Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Daria Sușchevici

Dosarul nr. 2ac-552/24
(2-21154282-02-2ac-02082024)

D E C I Z I E

9 decembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Roman Pascari și Constantin Roșca
Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Popescu Leonid, în interesul „DTA CARGO" S.R.L.,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „EX-TRANSBUG" S.R.L. împotriva „DTA CARGO" S.R.L. cu privire la încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 7 iunie 2024, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de „EX-TRANSBUG" S.R.L. împotriva „DTA CARGO" S.R.L. cu privire la încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

1. La 18 octombrie 2021 „EX-TRANSBUG" S.R.L. a depus cererea de chemare în judecată împotriva „DTA CARGO" S.R.L., solicitând încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în temeiul contractelor de transport încheiate între părți, a prestat servicii de transport internațional pe direcția Polonia–Moldova, fapt confirmat prin facturile fiscale emise și documentele de transport (CMR-uri) semnate de părți.
3. A menționat că, deși serviciile au fost executate în mod corespunzător, pârâtul nu și-a onorat integral obligațiile de plată, rămânând dator cu suma de 1 894,82 lei, fapt confirmat prin actul de verificare.
4. A susținut că, potrivit prevederilor contractuale, termenul de plată intervenea în decurs de 7 zile de la prezentarea actelor, scadența fiecărei facturi fiind determinată în raport cu data transmiterii acestora.
5. Totodată, a arătat că a respectat procedura extrajudiciară de soluționare a litigiului, notificând pârâtul în repetate rânduri cu privire la existența datoriei și necesitatea stingerii acesteia, fără ca aceasta să fie achitată în termen.
6. Reclamantul a invocat că, potrivit clauzei contractuale, pentru întârzierea executării obligației de plată, pârâtul datorează penalitate în mărime de 0,7% pentru fiecare zi de întârziere,

calculată de la data scadenței și până la achitarea integrală a sumelor datorate, prezentând în acest sens un calcul detaliat al penalităților.

7. A mai indicat că obligațiile contractuale au fost executate în totalitate de către transportator, fapt confirmat prin semnarea documentelor de transport, astfel încât este îndreptățit să pretindă atât suma restantă, cât și penalitatea contractuală pentru întârziere.
8. În temeiul celor expuse, „EX-TRANSBUG" S.R.L. a solicitat încasarea de la „DTA CARGO" S.R.L. a datoriei în mărime de 1 894,82 lei, penalității în mărime de 41 023,26 lei și compensarea cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat în mărime de 1 300 lei și cheltueili pentru asistență juridică în mărime de 5 000 lei.
9. Ulterior, reclamantul și-a menținut numai pretențiile privind încasarea penalității contractuale, majorând cuantumul acesteia până la suma de 42 789,92 lei, precum și a cheltuielilor de judecată, indicând că datoria principală a fost stinsă la 1 noiembrie 2021.
10. Prin referință, pârâtul „DTA CARGO" S.R.L. a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiate, motivând că la momentul depunerii acțiunii datoria era stinsă, respectiv reclamantul nu era în drept să solicite penalitatea.

Poziția instanței de fond:

11. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 7 iunie 2024 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de „EX-TRANSBUG" S.R.L. împotriva „DTA CARGO" S.R.L. cu privire la încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată și s-a încasat de la „DTA CARGO" S.R.L. în beneficiul „EX-TRANSBUG" S.R.L. suma penalității contractuale în mărime de 42 789,92 (patruzeci și două mii șapte sute optzeci și nouă,92) lei, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 5 000,00 (cinci mii,00) lei, cît și taxa de stat achitată de reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 1 300,00 (una mie trei sute,00) lei, iar în total suma de 49 089,92 (patruzeci și nouă mii optzeci și nouă,92) lei.
12. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut dreptul reclamantei de a solicita penalitatea de la data scadentă până la achitarea deplină a costului transportului.

Solicitarea apelantului:

13. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 7 iunie 2024, avocatul Popescu Leonid, în interesul „DTA CARGO" S.R.L. a depus apel, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâi noi, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de „EX-TRANSBUG" S.R.L. împotriva „DTA CARGO" S.R.L. cu privire la încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată să fie respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Argumentele părților:

14. În motivarea apelului avocatul Popescu Leonid, în interesul „DTA CARGO" S.R.L. a indicat că, chiar și în situația în care la momentul depunerii acțiunii exista o datorie, penalitatea urma a fi calculată exclusiv din această sumă.
15. Mai mult, potrivit art. 949 alin.(3) Cod civil, creditorul care a primit executarea obligației nu mai poate cere penalitate, dacă nu și-a rezervat acest drept.
16. În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului „DTA CARGO" S.R.L., avocatul Popescu Leonid a susținut apelul și a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.

17. În ședința instanței de apel, intimatul „EX-TRANSBUG” S.R.L., deși citat legal, nu s-a prezentat, nu a comunicat instanței motivele neprezentării și nu a solicitat examinarea apelului în lipsa sa. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa acestuia.

Aprecierea instanței de apel:

18. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat de apelul depus de “RUXANOV-PRIM” S.R.L. drept întemeiat ce urmează a fi admis iar apelul depus de “VASTAVIT” S.R.L. ca neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.
19. În conformitate cu art. 373 din Codul de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
20. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă *”instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre”.*
21. În acord cu art. 386 alin.(1) din Codul de procedură civilă *”hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat”.*
22. Conform art. 387 lit. c) din Codul de procedură civilă *”se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească a interpretat eronat legea”.*
23. Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. *(Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).*
24. În conformitate cu prevederile art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă ”*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale*”, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă ”*instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală,*

completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".

25. Așadar, din ansamblul materialului probator administrat rezultă cu certitudine că „EX-TRANSBUG" S.R.L. a prestat în favoarea „DTA CARGO" S.R.L. servicii de transport internațional de mărfuri pe direcția Polonia–Republica Moldova, în temeiul contractelor de transport încheiate între părți, după cum urmează: contractul nr. 2 din 6 iulie 2020, cu prețul de 400 euro, achitabil în termen de 2-3 zile din momentul primirii actelor de plată; contractul nr. 1 din 9 septembrie 2020, cu prețul de 170 euro, achitabil în termen de 2-3 zile din momentul primirii actelor de plată; contractul nr. 2 din 16 noiembrie 2020, cu prețul de 420 euro, achitabil în termen de 7 zile din momentul primirii actelor de plată; contractul nr. 1 din 14 decembrie 2020, cu prețul de 450 euro, achitabil în termen de 7 zile din momentul primirii actelor de plată; precum și contractul nr. 2 din 31 mai 2021, cu prețul de 550 euro, cu condiția efectuării transferului până la descărcare.
26. În vederea achitării prețului pentru serviciul prestat, „DTA CARGO" S.R.L. a efectuat următoarele plăți: la 6 noiembrie 2020 suma de 2 000 lei, la 25 noiembrie 2020 suma de 2 500 lei, la 26 noiembrie 2020 suma de 1 500 lei, la 26 februarie 2021 suma de 4 000 lei, la 12 aprilie 2021 suma de 6 000 lei, la 31 mai 2021 suma de 3 000 lei, la 8 iulie 2021 suma de 10 000 lei, la 10 septembrie 2021 suma de 7 000 lei, la 13 octombrie 2021 suma de 3 200 lei și la 1 noiembrie 2021 suma de 1 894, 82 lei.
27. În același timp, din ansamblul materialului probator administrat rezultă că „EX-TRANSBUG" S.R.L. a notificat „DTA CARGO" S.R.L. cu privire la executarea cu întârziere a obligațiilor de plată aferente contractelor menționate, indicând totodată calculul penalității pentru perioada de întârziere, modalitatea de determinare și cuantumul acesteia, solicitând achitarea datoriei și a penalității în termen de 7 zile calendaristice de la recepționarea notificării. „DTA CARGO" S.R.L. a recepționat notificarea la 1 septembrie 2021.
28. Bazându-se pe faptul că „DTA CARGO" S.R.L. nu a reacționat la notificare, la 18 octombrie 2021 „EX-TRANSBUG" S.R.L. a solicitat în instanță încasarea de la aceasta a datoriei în mărime de 1 894,82 lei și a penalității în mărime de 41 023,26 lei, ulterior, menținându-și numai pretenția privind încasarea penalității contractuale, majorând cuantumul acesteia până la suma de 42 789,92 lei.
29. Fiind investită cu examinarea cauzei, instanța a admis acțiunea integral.
30. Din apelul „DTA CARGO" S.R.L. rezultă dezacordul cu hotărârea primei instanțe prin prisma modului de determinare a bazei de calcul a penalității, apelantul susținând că, chiar și în ipoteza existenței unei datorii la momentul sesizării instanței, penalitatea urma a fi calculată exclusiv asupra sumei efectiv restante, precum și sub aspectul aplicării dispozițiilor art. 949 alin. (3) Cod civil, invocând că, în lipsa unei rezerve exprese la momentul acceptării executării obligației, creditorul nu mai este îndreptățit să pretindă penalitate.
31. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru constată că prima instanță nu a constatat şi elucidat

pe deplin circumstanțele importante privind penalitatea, interpretând eronat legea în raport cu aceasta.

32. Așadar, conform art. 949 alin.(3) Cod civil *" în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalităţii numai dacă şi-a rezervat expres acest drept la primirea executării."*
33. Colegiul civil reține, cu titlu de principiu, că dispozițiile normei menționate consacră regula potrivit căreia acceptarea executării obligației principale de către creditor produce efectul stingerii dreptului la penalitate, dacă acesta nu și-a rezervat în mod expres dreptul de a o pretinde. Or, prin această normă, legiuitorul a instituit o prezumție de renunțare tacită la penalitate în cazul primirii executării fără rezerve, întemeiată pe necesitatea asigurării securității raporturilor juridice și a bunei-credințe în executarea obligațiilor, astfel încât debitorul să nu fie expus ulterior unor pretenții suplimentare neanunțate la momentul executării.
34. Prin urmare, numai o manifestare clară și neechivocă de voință a creditorului, exprimată concomitent cu primirea executării, este aptă să mențină dreptul la penalitate.
35. Totodată, declararea rezervei nu constituie o obligație juridică, ci o sarcină, în sensul că creditorul nu poate fi constrâns să o îndeplinească, însă suportă consecința decăderii din dreptul la penalitate în cazul omisiunii acesteia, independent de motivul omisiunii, inclusiv necunoașterea legii.
36. Rezervarea dreptului trebuie realizată concomitent cu acceptarea executării și presupune o manifestare de voință clară și neechivocă, adusă la cunoștința debitorului, prin care creditorul comunică faptul că, deși acceptă executarea cu întârziere, penalitățile rămân datorate și nu sunt iertate. După natura sa juridică, rezerva nu constituie un act juridic civil propriu-zis, ci o acțiune asimilată actelor juridice, supusă recepției de către debitor. În lipsa unei asemenea rezerve, intervine decăderea creditorului din dreptul la penalitate, iar o eventuală plată ulterioară a penalităților ar constitui o îmbogățire nejustificată a creditorului.
37. În speță, raportând plățile efectuate la termenele contractuale de scadență, Colegiul civil reține că „DTA CARGO" S.R.L. a executant integral obligația de plată aferentă contractului nr. 2 din 6 iulie 2020 la 26 februarie 2021, deși aceasta a devenit scadentă la 24 iulie 2020; a executat integral obligația de plată aferentă contractului nr. 1 din 9 septembrie 2020 la 12 aprilie 2021, deși aceasta a devenit scadentă la 18 septembrie 2020; a executat integral obligația de plată aferentă contractului nr. 2 din 16 noiembrie 2020 la 8 iulie 2021, deși aceasta a devenit scadentă la 1 decembrie 2020; a executat integral obligația de plată aferentă contractului nr. 1 din 14 decembrie 2020 la 10 septembrie 2021, deși aceasta a devenit scadentă la 29 decembrie 2020; precum și a executat integral obligația de plată aferentă contractului nr. 2 din 31 mai 2021 la 1 noiembrie 2021, deși aceasta a devenit scadentă la 9 iunie 2021.
38. În același timp, din materialele cauzei nu rezultă că, la momentul primirii acestor plăți, „EX-TRANSBUG" S.R.L. și-ar fi rezervat în mod expres dreptul la penalitate, în sensul art. 949 alin. (3) Cod civil.
39. Or, în lipsa unei asemenea rezerve, acceptarea executării obligației principale produce efectul decăderii creditorului din dreptul de a pretinde penalități pentru executarea cu întârziere, chiar dacă, în principiu, întârzierea a existat.
40. Colegiul civil nu poate reține, în acest sens, notificarea din 1 septembrie 2021, întrucât, deși aceasta conține indicarea penalității, a modului de calcul și a termenului de achitare, nu este aptă, prin ea însăși, să suplinească cerința prevăzută de art. 949 alin. (3) Cod civil, potrivit

căreia rezervarea dreptului la penalitate trebuie formulată concomitent cu primirea executării obligației, iar nu ulterior, printr-un act distinct.

41. În speță, notificarea a fost comunicată în contextul în care executarea obligațiilor de plată era deja în curs, prin plăți succesive acceptate de creditor, fără ca acesta să fi formulat o rezervă expresă la momentul primirii acestor plăți.
42. În aceste condiții, notificarea ulterioară nu este de natură să înlăture efectul decăderii din dreptul la penalitate, neputând retroactiva asupra unei conduite juridice deja consumate.
43. Chiar și analizând incidența notificării din 1 septembrie 2021 în raport cu contractul nr. 2 din 31 mai 2021, Colegiul civil reține că aceasta nu constituie o rezervare valabilă a dreptului la penalitate nici în raport cu acest contract, întrucât, deși precede executarea integrală a obligației, are un caracter general și nu este corelată în mod concret cu momentul acceptării fiecărei plăți efectuate ulterior, începând cu 10 septembrie 2021. În lipsa unei manifestări de voință exprese, concomitente și neechivoce la momentul primirii executării, prin care creditorul să condiționeze acceptarea plăților de menținerea penalităților, nu se poate reține existența unei rezerve în sensul normei legale.
44. În aceste condiții, soluția primei instanțe de a admite încasarea penalității, în lipsa unei rezerve exprese a dreptului de a o pretinde, este eronată.
45. În același sens, Colegiul civil face trimitere la jurisprudența națională relevantă în materie, respectiv cauza soluționată de Curtea Supremă de Justiție (dosarul nr. 2rac-259/23, nr. PIGD 2-21155953-01-2rac-30102023), prin care s-a consolidat practica judiciară în sensul că acceptarea executării tardive fără formularea unei rezerve exprese atrage decăderea creditorului din dreptul de a pretinde penalități.
46. Pe cale de consecință, Colegiul apreciază că nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea penalității contractuale solicitate de reclamantă, criticile apelantei „DTA CARGO” S.R.L. fiind întemeiate.
47. În final, având în vedere că instanța de apel a constatat netemeinicia pretenției privind încasarea penalității, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, cu respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată, iar ca urmare a respingerii acțiunii, și pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată urmează a fi respinsă.
48. În conformitate cu art. 385 lit. c), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de avocatul Popescu Leonid, în interesul „DTA CARGO” S.R.L..

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 7 iunie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „EX-TRANSBUG” S.R.L. împotriva „DTA CARGO” S.R.L. cu privire la încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată și se adoptă o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de „EX-TRANSBUG” S.R.L. împotriva „DTA CARGO” S.R.L. cu privire la încasarea penalității contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecători Roman Pascari

Constantin Roșca